

FOND MALÝCH PROJEKTOV

NÁZOV MALÉHO PROJEKTU: ZVÝŠENIE ATRAKTÍVNOTI PRÍRODNÉHO DEDIČTVA OBCE KORŇA PRI ROPNOM PRAMENI

KÓD PROJEKTU: SK/FMP/6C/04/007

Korňanský ropný prameň

O Janovi z Korne, čertovi a svetlonosovi

Povešť o tom, ako chodil čert piť vodu z korňanského prameňa

„**A** opäť je tráva pováľaná!“ Opäť tu niekto musel chodiť. Lenže kto? Jano zalamoval rukami. Aj dnes bude musieť podvíhať trávu v okolí prameňa, aby ju mohol pokosiť. „Koľkokrát to tu ešte budem musieť zodvíhovať?“ Rozmýšľa, kým sa hrablami snaží zachrániť čo sa dá. Budúci týždeň by už rád kosil.

Ešte pred niekoľkými dňami bola tráva okolo prameňa s čiernou vodou svieža a rovná. Dokonca sa hovorilo, že lúka okolo tohto prameňa je najkrajšia v celej Korni. Čierna voda, ktorá z prameňa vyvierala, však trochu smrdela. O vodu sa Jano, ani nikto iný príliš nezaujímal – bola to obyčajná čierna voda, ktorá vyvierala. Tu v Korni jej nikto neprikladal veľký význam. „Istotne to boli mládenci, čo šli spať zo zábavy,“ pomyslel si Jano a mláďencov v dedine sa vypytoval. Svrne tvrdili, že o ničom netušia. I tak Jano trávu pracne narovnal, narobil sa až tak, že ho boleli nohy i ruky a unavený odišiel domov.

Ráno nemohol uveriť vlastným očiam. Tráva bola celá zvalená, akoby sa na nej čerti ženili. To už mládenci nemohli urobiť, prebehlo mu myslou. Bol utok a žiadna zábava nebola. Zaumienil si teda, že bude lúku cez noc strážiť a ani oka nezažmúri.

Nanešťastie však oko zažmúril a celú noc prespal. Blížil sa sviatok svätého Jána, noci už boli teplé a po celodennej práci sa Janovi ani nemôžeme čudovať, že ho zmohla únava. Prebudil sa až ráno, keď sa brieždilo. Tráva bola opäť pováľaná! Rozhodol sa teda, že ďalšiu noc opäť pôjde na lúku, no tentokrát si nájde lepšie miesto – ľahne si k potoku a keby ho predsa zmohla únava, šup ho do vody. Razom by sa prebudil.

Slnko začalo zapadať a Jano sa vybral k potoku, aby mal na prameň dobrý výhľad. Noc bola dlhá a stále sa nič nedialo. Keď tu zrazu zbadal, že sa k prameňu z jednej strany blíži malé svetielko. Prizrel sa lepšie a uvidel, že to ide svetlonos. Svetlonos sa najskôr napil a potom si z prameňa do lampáša naberal vodu. To však nebolo všetko! Z druhej strany k prameňu vykračovala akási postava. Jano zaostril zrak a takmer onemel od prekvapenia. Tmavou postavou bol čert.

Škaredý, chlpatý a ešte aj chrámal. Zťažka došiel k prameňu, nabral vodu do dlane, napil sa a so zvyškom si namazal boľavú nohu. Keď ho zbadal svetlonos, čertovi stúpil na chvost. Stačila chvíľka a už sa čert so svetlonosom kľbčili, krútili po celej lúke. Tráva bola zasa zväľaná! To už bolo skoro ráno a začalo svitať. Ako na povel obaja od prameňa odišli, jeden hore smerom do hory a druhý kdesi popri lúkach smerom na Turzovku. Jano neveriacky krútil hlavou nad tým, čo práve videl.

Ešte toho dňa poobede, keď trochu pospal, zašiel do Jendriskovej krčmy kúpiť súdok pálenky. „A načože ti je toľko pálenky?“ pýtal sa krčmár.

„Je to pre mládencov čo mi budú kosiť trávu!“

„A čo nakosia, keď máš trávu zaľahnutú?“ kontroval posmešne Jendrisek. Jano len mávol rukou, zobral súdok a vyrazil domov.

Nastal večer. Jano nalial celý súdok pálenky do čiernej vody na lúke. Opäť sa vybral do svojej skrýše. Zopakovalo sa to, čo predošlú noc. Čert a svetlonos si naberajú čiernu vodu, popíjajú ju a do seba sácajú. Tejto noci im chutila viac ako inokedy. Po chvíli sa im však začali motať hlavy a cítili, že nevládku stáť na nohách. Tackali sa až kým sa obaja nezvalili na zem a zaspali.

Čert a Svetlonos pomaly otvárali oči. Nemohli sa pohnúť. Obaja boli priviazaní reťazou o strom. Jano na nich zrukol: „Kto ste a prečo tu chodíte?“

Zvíjali sa, snažili sa vyslobodiť, no Janova reťaz nepustila. Iné bučky z pánskeho lesa už potiahli a ani raz ho nesklamala! Po chvíľke, keď sa ukludnili, Jano zopakoval svoju otázku. Čert so svetlonosom sa na seba pozreli a jediným pohľadom sa medzi sebou dohodli, že bude lepšie povedať pravdu.

A tak mu vyrozprávali svoje príbehy. Najskôr začal čert. Bol čertom istého Miša. Ten sa pred mnohými desaťročiami sporil so svojím susedom o záhon hore u Varmusov. Nepustil medzu ani za nič, hoci vedel, že mu nepatrí. A veru sa so susedom do smrti nezmierili. Roky ubiehali, generácia striedala generáciu. Spor medzi rodinami ostal doteraz, aj keď už ani nevedia o čo sa sporia. A tak čert musí stále medzi nimi „čertovať“, hoci by sa už chcel pobrať inde.

„Môj príbeh je inakší,“ rozhovoril sa svetlonos po tom, ako čert skončil a Jano naňho uprel prenikavý pohľad. V minulosti bol človekom ako každý iný. Kradol sviečky, načo by ich kupoval! Urobil tak viackrát až kým sa raz pri jeho úteku z kostola nestalo niečo zvláštne. Utekal, utekal a zrazu cítil, že sa jeho postava mení na inú bytosť. Ruky sa mu posplietali a zmenili sa na lampáš. Bol premenený na svetlonosa!

„Dve nešťastné bytosti,“ pomyslel si Jano a aj ich trochu lutoval. Napokon, i čert a svetlonos vo svojich príbehoch rozprávali ako lutujú, čo narobili. Keď sa ráno brieždilo, pustil ich, lebo sa to ich nariekanie už nedalo počúvať. Celý deň premýšľal ako pomôcť sebe, ale aj tým dvom nešťastníkom.

Na obed Jano navštívil rodinu o ktorej rozprával čert. Na debatu si privolał Miša – prapravnuka starého Miša. Jano začal rozprávať svoj príbeh, ale čerta nespomenul, lebo by mu neuveril. Mišovi povedal, že mal taký živý sen a ten bol taký skutočný, že nemohol celú noc spať a musí mu ho prerozprávať. A tak mu o medzi aj o záhone porozprával, čo počul od čerta. Mišo už dlho cítil, že nekoná správne a chcel sa konečne so susedmi uzmierniť a ospravedlniť. Janov vyrozprávaný sen ho len utvrdil, že je načasť spory so susedom urovnať.

Jana čakala ešte dlhá cesta. Zašiel ešte dole do Turzovky, aby nakúpil celý „pakeľ“ sviečok. Nakúpené sviečky odovzdal farárovi. „Pán boh zaplať, Jano. Sviečky sa nám akosi rýchlo mívajú. Veru vždy sa kradlo a aj bude,“ povedal pokorne farár.

„Vedeli by ste ale odpustiť tomu, kto ich bral?“ opatrne sa pýtal Jano.

„Kradnúť by sa nemalo, ale pomodlím sa, nech je odpustené.“

Ubehlo niekoľko dní a tráva už ráno nebola pováľaná a akoby zázrakom ešte vyrástla viac ako inokedy. Čert i svetlonos boli zo svojej minulosti oslobodení. Čert sa vrátil do svojich temných skrýš a svetlonos mohol voľne putovať svojim osudom. Jano trávu stihol pokosiť, aj ostrvky musel prirobiť, toľko trávy toho roku narástlo!

Príbeh sa rozšíril medzi domácimi. Jano sa o prameň staral – upravil ho, aby si Korňanci mohli načerpať mazľavej vody a nalievať do lampášov. Odvtedy sa sviečky nestrácali.

Autor: Peter Kolembus

Čo hovorí legenda...

Povešť hovorí, že z prameňa chodili piť „čiernu vodu“ mystické bytosti – čert a svetlonos. Boli to symboly krivdy a neporozumenia, kedysi zasiatého medzi ľuďmi. Staré krivdy a nevysvetlené nedorozumenia spôsobili, že aj dlho potom, po mnohých stáročiach sa zlo snažilo získať moc nad ľuďmi a ich pokojnými životmi. Podľa tejto povesti smelý dedinčan Jano premohol čerta a svetlonosu, ktorí noc čo noc plienili polia okolo prameňa. Spútal pevnou reťazou, aby nemohli viac páchať škodu a naháňať strach. Táto povesť o Čertovi a svetlonosovi je o potrebnosti porozumenia, zmierenia a odpustenia medzi ľuďmi.

Na túto myšlienku nadviazal vo svojej tvorbe autor sochy Stanislav Mikovčák. Dve postavy spojené pevným putom, ktoré symbolicky spája kľúč. Je to kľúč ku všetkému podstatnému v živote človeka. Pod ochranou Najvyššieho, ale aj blízko jeden druhému. Autor nazval dielo „Porozumenie – Pocta minulosti, svedectvo prítomnosti a nádej našej budúcnosti.“

Korňanský ropný prameň

V roku 2020, v rámci projektu „Zvýšenie atraktívnosti prírodného dedičstva obce Korňa pri ropnom prameni“ bola vytvorená a osadená netradičná socha. Dve postavy spojené pevným putom, ktoré symbolicky spája kľúč. Je to kľúč ku všetkému podstatnému v živote človeka. Pod ochranou Najvyššieho, ale aj blízko jeden druhému. Autor, architekt a sochár Stanislav Mikovčák, nazval dielo „Porozumenie – Pocta minulosti, svedectvo prítomnosti a nádej našej budúcnosti.“ Socha je osadená na kamennom podstavci. Korňanský ropný prameň patrí k vzácnym historickým a prírodným hodnotám obce Korňa.

O ropnom prameni v Korní U Muchov

Prvá písomná zmienka o prameni je z roku 1624. Traduje sa, že prameň objavil pytlík Žúbor, ktorý do neho spadol, keď naháňal lesnú zver. Povešť zo 17. storočia zas hovorí, že v lesoch pri Turzovke vyvierala „čierna voda“, z ktorej chodili piť čerti. Touto povestou sa inšpirovalo aj vedenie obce Korňa a pripravilo projekt na zatraktívnenie tohto jedinečného miesta dobudovaním okolia prameňa a vybudovanie sochy spojenej s povestou o čertoch.

Chýry o bohatstve zo zeme nenechali chladných ani štátnikov a postupne v rokoch 1900 až 1933 sa uskutočnilo celkovo 5 vrtov do hĺbky 968 metrov. V tejto dobe sa tu celkovo vyťažilo 15 až 16 vagónov ropy. Po tejto začatej ťažbe však vyhodnotili výdatnosť prameňa ako neekonomickú a na dlhé roky ostal tento unikát nepovšimnutý. V roku 1973 ropný prameň vyhlásili za chránený prírodný výtvor a neskôr za prírodnú pamiatku. Pokus o oživenie slovenského Dallasu prišiel v rokoch 1997 – 1999, keď pre SPP zrealizovala Nafta Gbely prieskumný vrt na overenie výdatnosti prameňa. Odborníci vtedy odhadovali zásoby ropy v tejto oblasti na približne 50-tisíc ton. Vrt bol plánovaný do hĺbky 1500 metrov, nakoniec sa zrealizoval len do hĺbky 1297 metrov. Kvôli výskytu tekutých pieskov nebolo možné pokračovať hlbšie. Vrt potvrdil prítomnosť vody s množstvom nerastných minerálov, ale bola studená. Na jej ohrev by sa mohol použiť plyn, ktorého zásoby sú tam tiež, ale stálo by to rozsiahlu investíciu, na ktorú sa zatiaľ nikto neodhodlal. V minulosti niektorí záujemcovia prejavili záujem vybudovať v Korní kúpele podobné ako v Darkove v Karvinej, kde plynom z podzemia vyhrievajú vodu. Rozbor vody z vrtu potvrdil, že svojim minerálnym zložením má predpoklady na liečebno-rehabilitačné účely. Napriek tomu, že SPP ponúkal uskutočnený vrt na predaj za „korunu“, žiaden z odvážnych plánov sa neuskutočnil a firma v roku 2006 uskutočnila likvidáciu vrtu zabetónovaním do hĺbky 600 metrov, aby plyn a ropa neunikali svojvoľne. Po likvidácii vrtu ostal len samovoľný výver ľahkej ropy s občasnými výronmi samozapaľujúceho sa metánu, ktorý je dnes jedinečnou atrakciou Kysúc. Takúto zaujímavosť majú okrem Slovenska už len v Kostarike. Napriek neúspešným vrtom je územie dodnes vedené ako perspektívne! K prameňu je voľný prístup, asi 150 m od parkoviska pri hlavnej ceste.

Z histórie a súčasnosti obce Korňa

V hornokysuckej obci KORŇA k 30. 6. 2020 žije 1956 obyvateľov. Nadmorská výška ústredia obce je 550 m n. m. Obec Korňa susedí s obcami Vysoká nad Kysucou, Turzovka, Klokočov (SR), Bílá (ČR). V obci sa nachádza základná škola, materská škola, kultúrny dom, hasičská zbrojnica, futbalové ihrisko. Občania môžu využívať zberný dvor, v obci funguje separovaný zber. Obec je čiastočne odkanalizovaná a spravuje 85 km miestnych komunikácií. Svojou činnosťou život v obci obohacujú záujmové združenia: Dobrovoľný hasičský zbor Korňa, TJ Kysučan Korňa, Folklórna skupina Nevädza, Turistický klub, Jednota dôchodcov. V osade na Viglaši sa nachádzajú tri mohutné lipy, ktoré sú zobrazené aj v obecnom erbe.

ZALOŽENIE OBCE

Obec Korňa bola založená v roku 1954 spojením osád Nižná a Vyšná Korňa, ktoré dovtedy patrili do tzv. Veľkej Turzovky. V tomto roku sa z Turzovky, založenej už v roku 1598 palatinom Jurajom Turzom, odčlenili viaceré okolité obecné časti a vytvorili samostatné obce. V minulosti sa ľudia venovali väčšinou poľnohospodárstvu, aj keď pôda v tejto časti Kysúc bola dosť neúrodná. Preto možno povedať, že život tu bol ťažký, no ľudia boli spätí s krásnou okolitou prírodou a živo prepojení nielen s okolitými slovenskými obcami, ale aj obcami susednej Moravy.

OBEC

KORŇA

Obecný úrad

Centrum obce

KOSTOL A FARNOSŤ

V Korní ako súčasť turzovskej farnosti bol postavený nový Kostol Božského Srdca Ježišovho (1994) a v roku 2000 bola Korňa ustanovená samostatnou farnosťou. Predchodcom súčasného kostola bol drevený kostol, dnes slúžiaci ako pastoračné centrum. Jednotlivé časti obce sú síce od seba vzdialené, čo robí obec Korňu rázovitou horskou obcou, avšak farský kostol ako srdce obce spája jej jednotlivé časti i jej obyvateľov, ktorí ho radi navštevujú.

Osady U Sučíka, Chylovci, Korduliakovci

Osada U Dubáči

KORŇA AKO CENTRUM VIDIECKEHO TURIZMU

Obec Korňa je dnes ideálnou obcou na rozvoj cestovného ruchu a vidieckeho turizmu pre všetky kategórie návštevníkov. Nachádza sa tu nádherná príroda i európsky unikát Korňanský ropný prameň. Okrem známeho pútnického miesta Živčáková dávame do pozornosti aj iné korňanské osady, napríklad osada U Šulcov, kde sa nachádza technická pamiatka starý drevený veterný mlyn alebo osada Slezákovci a neďaleko sa nachádzajúce miesto s názvom Beskyd, ktoré poskytuje krásne výhľady na široké okolie. Pre Korňu je charakteristická drobná drevená architektúra – autobusové zastávky, turistické altánky, drevené sochy či replika veterného mlyna pri hlavnej ceste.

Osada Slezákovci

Agroturistické centrum

MÚR HISTÓRIE

V centre obce, vedľa hlavnej cesty v blízkosti kostola, si návštevník môže všimnúť netradičnú pamiatku – Múr histórie, ktorý symbolicky zobrazuje starú kysuckú dedinu. Časti dreveníc, z ktorých je Múr histórie postavený, pochádzajú z pôvodných dreveníc Korne a vedľajších obcí. Ide o unikátny spôsob spojenia záchrany historického dedičstva a architektúry Kysúc. Staré stavby – drevenice či pivnice, ktoré užívali naši predkovia, už zub času poznačil natoľko, že boli určené na demoláciu. No autori a realizátori Múru histórie zachránili pôvodné časti kysuckých dreveníc či pivníc a vytvorili toto hodnotné a originálne dielo. Zároveň vytvorili ďalšiu z atrakcií obce Korňa i Kysúc.

Drevený korňanský betlehem

Socha pilčíka

*Rozostavaný Múr histórie,
august 2020*

ŽIVČÁKOVÁ

Legenda hovorí, že lesníci Lašutovi sa počas oddychu pri prechádzke v lese zjavila Panna Mária. Malo sa to stať ešte v roku 1958 na mieste, kde sa spájajú chotáre obcí Turzovka a Korňa. Chýr o tomto zázraku sa rýchlo rozšíril a onedlho na mieste, kde vytekali aj pramene čerstvej vody, začali chodiť pútnici z blízka i z ďaleka. Modlili sa a prosili Pannu Máriu o pomoc v rôznych ťažkostiach. Z vďačnosti za vypočutie modlitieb vešali na okolité stromy obrázky, neskôr postavili oltárnik. Bolo to v dobe, ktorá nepriala náboženskému životu a prejavom. Napriek tomu sila legandy i ozdravné účinky vody z prameňov priťahovali čoraz viac ľudí, ktorí chodili „na Živčákovú“. Až po zmene spoločenských pomerov po roku 1989 z iniciatívy vtedajšieho správcu farnosti Turzovka farára Ivana Mahríka bola v roku 1993 vybudovaná Kaplnka Panny Márie Kráľovnej pokoja. Živčákovú navštevovalo čoraz viac pútnikov, v roku 2008 bolo vyhlásené žilinským biskupom Tomášom Galisom za Mariánske pútnické miesto a v roku 2015 bol dostavaný a posvätený veľkolepý Chrám Panny Márie Matky Cirkvi. Panna Mária, patrónka Slovenska, aj v Korní požíva veľkú úctu a ľudia sa k nej utiekajú v dobrých aj zlých chvíľach.

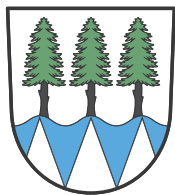

Milostivý obraz Panny Márie, ktorý za minulého režimu chceli spáliť, ale obraz akoby zázrakom odolal plameňom.

Večerná adorácia pri Kaplnke Panny Márie Kráľovnej pokoja približne v roku 2005.

Obec Bílá

Z HISTORIE I SOUČASNOSTI OBCE BÍLÁ

Obec Bílá leží v údolí řeky Bílé a na levém břehu řeky Černé v Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Obec je typická velmi rozptýlenou zástavbou. Má charakter horské obce, celá oblast je bohatě porostlá lesem. Bílá sousedí na severu s obcí Staré Hamry a na východě vede hranice se Slovenskou republikou.

Vznik obce je spojen se správním vývojem území, porostlém původně hlubokým pralesem, které bylo již před rokem 1100 na hranici českého přemyslovského státu a slezského knížectví opolského.

K osídlování území obce došlo daleko později, teprve v době pasekářské a současně probíhající valašské kolonizace v 15. až 18. století.

Roku 1974 došlo k integraci národních výborů obcí Staré Hamry a Bílá. Sídlem společného Místního národního výboru byly Staré Hamry. Od roku 1991 je Bílá opět samostatnou obcí.

Rozloha obce Bílá je 56,524 km², počet obyvatel dle Českého statistického úřadu k 1. 1. 2020 je 281. V současnosti je Bílá zejména významným turistickým centrem, obec protíná množství turistických i cyklistických tras.

Pohled na kostel a centrum obce

Kaple sv. Cyrila a Metoděje na Hlavaté (post. 1924), připomínající díla architekta D. Jurkoviče na Pustevnach

Kostel sv. Bedřicha postaven v letech 1873 – 1874 a inspirován severskou architekturou náleží v regionu k historicky nejmladším.

LETNÍ DĚTSKÝ PARK

Letní dětský park zahájil první sezónu v roce 2007 na severu. V roce 2011 došlo k přesunu na jih, tady už malí návštěvníci mohli vyzkoušet nafukovací hrad, rovný tubing, trampolínu, „lanáček“. Dětský letní park se neustále vyvíjí a v současné době nabízí 34 atrakcí:

2x dětský lanový park • 2 letní tubingové dráhy • vzduchová trampolína • 2x vodní svět s archimedovou spirálou a závlahou • šlapací auta BERGTOYS • rodinné šlapací auto BERGTOYS • obří pískoviště s herními prvky • mini zoo • aquazorbing • jezírko s lodičkami • chodník pro bosé nohy • indiánská vesnice • šmoulí domečky • pravěkou jeskyni • minigolf • odpočinkové zóny pro rodiče • houpací síť • horská kola • elektrokola • sjezdová kola • dětská kola • terénní koloběžky • prodej upomínkových předmětů • pirátský skákací hrad s děly • animační programy • oslavy narozenin • profi trampolíny • bungee trampolíny • archeo naleziště • rýžování polodrahokamů • GPS hry • parkourové hřiště • koloč ROTONDO

SKI AREÁL BÍLÁ

Roku 1965 se na Bílé začala psát historie lyžařského klubu Ski Vítkovice, změnilo se hodně, dřevěné lyže nahradily sklolaminátové, šponky zase lyžařské kalhoty vyrobené z nanomateriálů a malý vlek nahradila čtyřsedačková lanovka. Všechno se tak rychle mění, ještě že láska k tomuhle sportu je pořád stejná a pocit při sjíždění sjezdovky nenahraditelný.

Areál Ski Bílá nevlastní žádný velký investor, ale parta lyžařů, která se snaží tenhle sport předat dál a udržet závodní lyžování na Bílé. Společnými aktivitami s obcí Bílá stále modernizuje a rozšiřuje areál na obou kopcích nad údolím řeky Bílá Ostravice.

FOND MALÝCH PROJEKTOV

NÁZOV MALÉHO PROJEKTU: ZVÝŠENIE ATRAKTÍVNOTI PRÍRODNÉHO DEDIČSTVA OBCE KORŇA PRI ROPNOM PRAMENI

KÓD PROJEKTU: SK/FMP/6C/04/007

Vydala: Obec Korňa, 2020; Grafické spracovanie: PHOTOpublish

Foto: Jaroslav Velička, archív obcí Korňa a Bílá

Foto z dronu: Mgr. Radovan Jakuš, Miroslav Chrenšt

Autor povesti: Peter Kolembus